

سرشناسه:	ادبی فیروز جانی، رضا، ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور:	جهاد و مقاومت در برابر استکبار و اژانه الگوهای تاریخی / رضا ادبی فیروز جانی، علی محمدی ضیاء؛ تهیه‌کننده پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)؛ ناظر علمی مرتضی نوذری؛ ناظر نهایی مهدی عبداللہی؛ سرپرستار حسین قاسم حمزه؛ ویراستار فہیمہ شیخانی.
مشخصات نشر:	قم: سپاہ پاسداران انقلاب اسلامی، نمایندگی ولی فقیہ، پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، انتشارات زمزم ہدایت، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاہری:	۲۶۴ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک:	۲۹۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۶-۶۵۸-۰
وضعیت فهرست‌نویسی:	فہیا
یادداشت:	کتابنامہ: ص. [۲۴۸] - ۲۶۴.
موضوع:	استکبار
موضوع:	*Oppression (Social trait)
موضوع:	جهاد
موضوع:	Jihad
موضوع:	جهاد در قرآن
موضوع:	Jihad in the Qur'an
موضوع:	جهاد -- احادیث
موضوع:	Jihad -- Hadiths
موضوع:	استکبار -- جنبہ‌های قرآنی
موضوع:	*Oppression (Social trait) -- Qur'anic teaching
موضوع:	استکبار -- احادیث
موضوع:	*Oppression (Social trait) -- Hadiths
شناسه افزوده:	محمدی ضیاء، علی، ۱۳۶۴-
شناسه افزوده:	قاسم حمزه، حسین، ویراستار
شناسه افزوده:	پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)
شناسه افزوده:	Imam Sadiq Research Institute for Islamic Sciences
شناسه افزوده:	سپاہ پاسداران انقلاب اسلامی، نمایندگی ولی فقیہ.
شناسه افزوده:	پژوهشکدہ تحقیقات اسلامی، انتشارات زمزم ہدایت
رده‌بندی کنگرہ:	JC۳۵۹
رده‌بندی دیوبندی:	۳۲۵/۳۲
شماره کتابشناسی ملی:	۶۰۵۸۳۶۸

جهاد و مقاومت در برابر استکبار
و آرائه الكوهای تاریخی

رضا ادبی فیروزجائی
علی محمدی ضیاء

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

زنجیر

جهاد و مقاومت در برابر استکبار و ارائه الگوهای تاریخی

فهیہ کنندہ: پژوهشگاہ علوم اسلامی امام صادق (ع)
نویسندگان: رضا ادبی فیروزجائی و علی محمدی ضیاء
ناظر علمی: مرتضی نوذری
ناظر نهایی: مهدی عبداللہی
سرپرستار: حسین قاسم حمزہ
ویراستار: فہیمہ شیخانی
وابائش نهایی: عبدالرحمن حیاتی اصل
صفحہ ارا: مسلم خسروی
ناشر: زمزم ہدایت

چاپ: مرکز چاپ ○ نوبت چاپ: اول ○ تاریخ چاپ: ۱۳۹۹
شمارگان: ۵۰۰ ○ قیمت: ۲۹۰۰۰ تومان
شابک: ۰-۶۵۸-۲۴۶-۹۶۴-۹۷۸

آدرس ناشر: قم، خیابان دورشہر، نبش کوچہ ۳، پلاک ۸۱
تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۳۰۷۳۵-۰۲۵، همراه: ۰۹۱۲ ۲۵۳ ۲۸۸۷

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۲
مقدمه	۱۴

فصل اول: مفاهیم و کلیات

درس اول: مفهوم‌شناسی استکبار در قرآن و روایات	۱۷
۱-۱. استکبار در قرآن کریم	۱۷
۱-۱-۱. استکبارورزی ابلیس در مقابل خداوند	۱۸
۱-۱-۲. استکبارورزی در مقابل پیامبران الهی	۱۹
۱-۱-۳. استکبارستیزی در قرآن کریم	۲۳
۲-۱. استکبار در روایات معصومان (علیهم‌السلام)	۲۵
۳-۱. آثار کبر	۲۶
۱-۳-۱. آلودگی به شرک و کفر	۲۶
۲-۳-۱. محروم شدن از علم و دانش	۲۷
۳-۳-۱. انجام بسیاری از گناهان	۲۷
۴-۳-۱. تنفر و دوری مردم	۲۸
۵-۳-۱. از بین رفتن امکانات و منابع	۲۸

۳۰	درس دوم: مفاهیم اساسی مرتبط با استکبار.....
۳۰	۱-۲. جهاد.....
۳۰	۱-۱-۲. جهاد در قرآن و روایات.....
۳۳	۲-۱-۲. اقسام جهاد.....
۳۶	۲-۲. مقاومت.....
۳۷	۳-۲. استضعاف.....
۳۸	۲-۳-۱. عامل شکل گیری استضعاف.....
۳۹	۲-۴. استعمار.....
۴۱	۲-۵. سلطه.....
۴۲	۲-۵-۱. اقسام سلطه.....
۴۳	۲-۶. استکبار در اندیشه امام خمینی (ره)؛ مفهوم و مصداق.....

فصل دوم: ویژگی های مستکبران

۵۱	درس سوم: ویژگی های مستکبران (۱).....
۵۱	۳-۱. تکبر.....
۵۳	۳-۲. جهان بینی باطل.....
۵۵	۳-۳. هواپرستی.....
۵۷	۳-۴. دنیاگرایی.....
۵۹	۳-۵. جرم پیشگی.....
۶۳	درس چهارم: ویژگی های مستکبران (۲).....
۶۳	۴-۱. تکاثر.....
۶۶	۴-۲. تفاخر.....
۶۸	۴-۳. فساد.....
۷۰	۴-۴. ستمگری.....
۷۲	۴-۵. رویگردانی از حق.....

فصل سوم: امت‌های استکبارستیز و ویژگی‌های آنها

درس پنجم: امت‌های استکبارستیز و ارائه الگوهای تاریخی.....	۷۷
۱-۵. امت حضرت نوح (ع)	۷۷
۱-۱-۵. اوضاع اجتماعی زمان نوح (ع)	۷۷
۱-۲-۵. استقامت نوح (ع) و یارانش	۷۸
۲-۵. امت حضرت ابراهیم (ع)	۷۹
۱-۲-۵. فضای جامعه در زمان ابراهیم (ع)	۷۹
۲-۲-۵. استقامت ابراهیم (ع) و یارانش	۸۰
۳-۵. امت حضرت موسی (ع) و بنی اسرائیل	۸۰
۱-۳-۵. فضای جامعه در زمان موسی (ع)	۸۰
۲-۳-۵. استقامت موسی (ع) و یارانش	۸۱
۴-۵. امت حضرت عیسی (ع)	۸۴
۱-۴-۵. فضای جامعه در زمان عیسی (ع)	۸۴
۲-۴-۵. استقامت عیسی (ع) و یارانش	۸۶
۵-۵. امت محمد رسول الله (ص)	۸۷
۱-۵-۵. رسول الله (ص) اسوه صبر و استقامت	۸۷
درس ششم: آشنایی با ویژگی‌های استکبارستیزان.....	۹۵
۱-۶. ایمان به خدا.....	۹۵
۲-۶. امید به وعده‌های الهی.....	۹۷
۳-۶. بصیرت.....	۹۸
۴-۶. شرح صدر.....	۱۰۰
۵-۶. توکل.....	۱۰۱
۶-۶. آزادگی.....	۱۰۲
۷-۶. ولایت محوری.....	۱۰۴
۸-۶. صبر.....	۱۰۶

فصل چهارم: رفتار مستکبران در برابر جوامع استقامت‌کننده

درس هفتم: رفتار نظامی	۱۱۳
۱-۷. رفتار خشونت‌آمیز و بی‌رحمانه	۱۱۳
۲-۷. ایجاد بی‌ثباتی	۱۱۵
۳-۷. جنگ روانی	۱۱۷
۴-۷. عوامل شکست در برابر مستکبران	۱۲۱
۱-۴-۷. عدم ولایت‌پذیری	۱۲۱
۲-۴-۷. فقدان بصیرت	۱۲۳
۳-۴-۷. سستی اراده	۱۲۴
درس هشتم: رفتار سیاسی	۱۲۹
۱-۸. تضعیف رهبر نظام اسلامی	۱۲۹
۲-۸. نفوذ	۱۳۲
۳-۸. اختلاف آفرینی	۱۳۴
۴-۸. پیمان‌شکنی	۱۳۶
۵-۸. وارونه کردن مفهوم نخبگی در فضای سیاسی	۱۳۹
۶-۸. بی‌عدالتی و تبعیض	۱۴۱
درس نهم: راهبردهای اقتصادی	۱۴۴
۱-۹. نگاه مادی به مسائل	۱۴۴
۲-۹. ترویج رفاه‌زدگی و تجمل‌گرایی	۱۴۶
۳-۹. استثمار	۱۴۸
۴-۹. تحریم	۱۵۰
۵-۹. تطمیع و رشوه	۱۵۲
۶-۹. ایجاد ساختارهای غلط اقتصادی	۱۵۴
درس دهم: رفتار فرهنگی	۱۵۸

۱۵۸.....	۱-۱۰. ترویج مکاتب انحرافی.....
۱۵۸.....	۱-۱-۱۰. جبریه.....
۱۶۰.....	۱-۱-۲۰. مرجئه.....
۱۶۱.....	۲-۱۰. تحریف.....
۱۶۳.....	۳-۱۰. بدعت‌آفرینی.....
۱۶۵.....	۴-۱۰. نگاه داشتن مردم در جهل و بی‌خبری.....
۱۶۷.....	۵-۱۰. جعل حدیث.....
۱۷۱.....	درس یازدهم: پیامدهای تسلط مستکبران.....
۱۷۱.....	۱-۱۱. ناامنی.....
۱۷۲.....	۲-۱۱. فروپاشی جامعه.....
۱۷۴.....	۳-۱۱. خودباختگی.....
۱۷۵.....	۴-۱۱. گمراهی.....
۱۷۶.....	۵-۱۱. ایجاد ناامیدی.....
۱۷۷.....	۶-۱۱. وابستگی.....
۱۷۸.....	۷-۱۱. از بین رفتن ارزش‌های انسانی.....

فصل پنجم: شیوه‌های مقاومت در برابر مستکبران

۱۸۳.....	درس دوازدهم: مقاومت نظامی.....
۱۸۳.....	۱-۱۲. ماهیت نظامی‌گری امت‌های استقامت‌کننده.....
۱۸۶.....	۲-۱۲. مشروعیت‌اندیشی در نیل به اهداف.....
۱۸۷.....	۳-۱۲. پایبندی به اصول جنگ.....
۱۸۸.....	۱-۳-۱۲. وحدت فرماندهی.....
۱۸۹.....	۲-۳-۱۲. سازمان‌دهی تشکیلاتی.....
۱۹۰.....	۳-۳-۱۲. اصل تأمین.....
۱۹۰.....	۴-۳-۱۲. اصل غافلگیری.....

- ۱۲-۴. پیشگیری از تهاجم‌ها..... ۱۹۱
- ۱۲-۵. آمادگی دفاعی..... ۱۹۲
- ۱۲-۶. حراست از امنیت..... ۱۹۳
- ۱۲-۷. جمع‌آوری اطلاعات نظامی..... ۱۹۵
- درس سیزدهم: مقاومت سیاسی..... ۱۹۸
- ۱۳-۱. عزت‌خواهی..... ۱۹۸
- ۱۳-۲. دشمن‌شناسی..... ۲۰۰
- ۱۳-۳. عدالت‌خواهی..... ۲۰۲
- ۱۳-۴. پایبندی به عهد و صیانت از پیمان‌ها..... ۲۰۵
- ۱۳-۵. تولی و تبری..... ۲۰۷
- درس چهاردهم: مقاومت اقتصادی..... ۲۱۱
- ۱۴-۱. حوزه فردی..... ۲۱۱
- ۱۴-۱-۱. تدبیر در معیشت..... ۲۱۱
- ۱۴-۱-۲. دوری از اسراف و تبذیر..... ۲۱۳
- ۱۴-۱-۳. کار و تلاش..... ۲۱۵
- ۱۴-۱-۴. خودداری از رفاه‌طلبی و تجمل‌گرایی..... ۲۱۷
- ۱۴-۱-۵. انفاق..... ۲۱۹
- ۱۴-۲. حوزه اجتماعی..... ۲۲۱
- ۱۴-۲-۱. مدیریت کارآمد و برنامه‌ریزی..... ۲۲۱
- ۱۴-۲-۲. حمایت از تولید..... ۲۲۲
- ۱۴-۲-۳. توجه به عمران و آبادی..... ۲۲۳
- ۱۴-۲-۴. فقرزدایی..... ۲۲۴
- ۱۴-۲-۵. مقابله با کج‌روی‌های اقتصادی..... ۲۲۵
- درس پانزدهم: مقاومت فرهنگی..... ۲۳۰

۲۳۰	۱-۱۵. صیانت از دین.....
۲۳۱	۱-۱۵. راهبردهای صیانت از دین.....
۲۳۶	۲-۱۵. دانش گستری.....
۲۳۸	۳-۱۵. شناسایی و ابطال فرهنگ استکباری.....
۲۳۹	۴-۱۵. بصیرت افزایی.....
۲۴۲	درس شانزدهم: ثمرات مقاومت در برابر استکبار.....
۲۴۲	۱-۱۶. عزتمندی.....
۲۴۴	۲-۱۶. نصرت و ثبات قدم.....
۲۴۴	۳-۱۶. کسب اقتدار.....
۲۴۵	۴-۱۶. کسب استقلال.....
۲۴۸	کتابنامه.....

پیشگفتار

در جهان اسلام، مجاهدت گروه‌های مقاومت اسلامی همواره از اهمیت بالایی برخوردار بوده است. از صدر اسلام تاکنون جهان اسلام با بحران‌های گوناگونی روبه‌رو شده که هرکدام به نوبه‌ای نفوذ اسلام را کاهش یا افزایش داده‌اند. در برهه کنونی و بحران پیش‌رو، حضور گسترده مجاهدین توانسته اسلام ناب محمدی (ص) را از میان چالش‌های بی‌سابقه، سالم بیرون کشد. در حال حاضر، قرآن‌های مختلفی از اسلام و مجاهدت در جهان اسلام وجود دارد. اسلام و مجاهدت در راه خدا از دیدگاه گروه‌های تکفیری، ریشه در آموزه‌های وهابی دارد و در منظر گروه‌های سکولار، ابزاری برای تحقق منافع سیاسی است.

جریان‌های گوناگون اسلامی برای پیشبرد اهداف و زنده نگه داشتن تفکراتشان به‌شدت مشغول آموزش و نشر اندیشه‌هایشان هستند؛ مانع برای غلبه بر نحله‌های فکری انحرافی در جهان اسلام و همچنین گسترش اسلام ناب محمدی (ص) به ارائه آموزش‌های نظام‌مند به‌ویژه برای نیروهای مقاومت نیازمندیم.

هدف کلان در این نظام آموزشی، توسعه و تعمیق بینش اعتقادی، سیاسی و تربیتی مترقیان برپایه جهان‌بینی الهی و ایدئولوژی اسلام ناب محمدی (ص) و فرهنگ اهل بیت (ع) و نشر و تعمیق صدور انقلاب اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی (ع) و همچنین تحقق افزایش و پرورش معنویت و رشد و بالندگی انگیزه‌های فراگیران همسو با معیارها و ارزش‌های اسلامی و در آخر ترویج و گسترش روحیه استکبارستیزی و شهادت‌طلبی است.

در همین راستا، تألیف و تدوین متون درسی و از جمله کتاب پیش‌رو به پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام واگذار شد که باید از همه مسنولان، نویسندگان و ناظران علمی آن مجموعه، کمال تشکر و قدردانی را به جا آوریم.

با وجود همه تلاش‌های انجام‌گرفته، بر این باوریم آثار منتشرشده خالی از اشکال نیستند و ارائه نظرها، پیشنهادها و نقدهای سازنده استادان گرامی و صاحب‌نظران ارجمند که پشتمانه و سرمایه اصلی ما هستند، ما را در رفع نادرستی‌ها و کاستی‌های این کتاب و آثار آینده یاری می‌کند؛ از این رو خواهشمندیم با ارائه پیشنهادهای خود در ارتقای کیفیت و اثربخشی هر چه بیشتر این نوشتار سهیم شوید.

معاونت آموزش و پژوهش
نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مقدمه

صفحات تاریخ آکنده از رویارویی ظالم و مظلوم و مستکبر و مجاهد است. همواره در یک سو، مستکبران و سلطه‌گرانی بودند که برای پیشبرد اهداف و تحمیل عقاید سیاسی و فرهنگی خود، امت‌ها و ملت‌های گوناگون را زیر فشار قرار داده، بر آنها ستم روا داشته و در پی آن سیاهی و تباهی به یادگار گذاشتند، و در سویی دیگر، گروهی از مردم مقاوم بودند که با ظلم و ستم مقابله کرده و با داستان ایستادگی خود، برگ زرینی را به صفحات تاریخ افزودند.

نگاشته پیش‌رو، در پنج فصل و با نگاهی تاریخی، موضوع جهاد و مقاومت را در برابر استکبار بررسی کرده است. در فصل اول مفاهیم و کلیات مربوط به این بحث بیان شده؛ در فصل دوم، به ویژگی مستکبران پرداخته شده و فصل سوم به امت‌های استکبارستیز و ویژگی‌های آنان اختصاص یافته است. در فصل چهارم به رفتار مستکبران در برابر جوامع استقامت‌کننده پرداخته‌ایم و در فصل پنجم شیوه‌های مقاومت در برابر مستکبران را به بحث گذاشته‌ایم. محتوای این کتاب با تکیه بر پژوهش‌های صورت گرفته در این حوزه تهیه شده است، هرچند نویسنده هیچ‌گاه خود را از مراجعه به متون دست اول بی‌نیاز نخواهد دید. بی‌تردید در این نوشته نیز خطاهایی وجود دارد که امیدواریم صاحبان علم، نویسندگان را در رفع آنها یاری دهند.